Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 8, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 8-го ЛИСТОПАДА 1995 р. Ч. 212. РІК CII.

Л. Кучма висловив співчуття з приводу вбивства І. Рабіна

Київ (УНІАР). — 5-го листопада Президент України Леонід Кучма надіслав президентові Ізраїля Езерові Вайцманові ноту, в якій від себе особисто й від імені народу України висловив президентові, керівництву та народові Ізраїля глибоке співчуття у зв'язку з убивством прем'єр-міністра Ізраїля, видатного політичного діяча світового маштабу Іцака Рабіна.

„Визначний внесок Іцака Рабіна у справу пошуку формули миру на Близькому Сході, — сказано в ноті, — назавжди вписав його ім'я в історію. Загибель прем'єр-міністра — це не тільки трагедія для народу Ізраїля, але й тяжкий удар по процесі мирного врегулювання в регіоні. Хотів би висловити впевненість, що цей процес попри всі перешкоди буде успішно завершений.

В Україні особливо переживають цю втрату, адже Іцак Рабін, якого Україна нещодавно сердечно вітала у себе, зробив багато для встановлення доброзичливих відносин між нашими державами. Лише кілька днів тому я зустрічався з Іцаком Рабіном у штабквартирі ООН, де ми обговорювали наші подальші спільні кроки на шляху ефективної розбудови українсько-ізраїльського співробітництва.

Хотів би Вас запевнити, пане Президенте, що Україна і надалі слідуватиме курсом зміцнення відносин між нашими державами.

Прошу передати глибокі співчуття рідним і близьким Іцака Рабіна".

Л. Кучма та прем'єр-міністер Євген Марчук надіслали також телеграми співчуття виконуючому обов'язки прем'єр-міністра Ізраїля Шімонові Перезові.

6-го листопада Президент України, міністер закордонних справ Геннадій Удовенко та народний депутат Едуард Гурвіц вилетіли до Єрусалиму для участи у похоронах І. Рабіна.

Переговори України з „великою сімкою" перервано

Київ. — 2-го листопада міжнародні агентства поінформували, що переговори між Україною і „великою сімкою" щодо пляну і фінансування закриття Чорнобильської АЕС припинено без жодної підписаної угоди.

Україна вимагала точного пляну фінансування, в якому було б зазначено, скільки кожна країна вносить грошей, хотіла знати точні дати виплати грошей і через які банки. В свою чергу „велика сімка" вимагала точного графіку закриття ЧАЕС.

В пакеті „великої сімки" обіцяно Україні позички на суму 1.8 блн. дол. і ґранти на суму 450 млн. дол. Україна зі свого боку має внести 900 млн. дол. Гроші призначено на запуск двох нових реакторів і модернізацію енергетичного сектора України.

В Криму шукають компромісу

Симферопіль (УНІАР). — За посередництвом експертів ОБСЕ, президія Верховної Ради Криму та представники фракцій досягли компромісу щодо двох статтей кримської конституції, котрі викликали найбільші протести кримсько-татарської фракції "Курултай" і спонукали всіх її членів до чотириденної голодівки у приміщенні місцевого парляменту.

Одна з цих статтей — про офіційний статус російської мови в Криму — доповнена словами про те, що "державними мовами в Автономній Республіці Крим є кримсько-татарська, російська й українська". До створення умов для їх фактичної рівности офіційною мовою автономії вважається російська. Порядок створення відповідних умов і час, необхідний для цього, визначається законом про державні мови в Автономній Республіці Крим.

Другою суперечливою статтею була стаття, що встановлює пропорційну виборчу систему в Криму замість змішаної, пропорційно-мажо-ритарної, яка діяла дотепер. За новим законом, "вибори до Верховної Ради Криму проводяться по загальнокримському багатомандатному виборчому округу пропорційно до кількости голосів, поданих за загальнокримський список кандидатів у депутати, висунутих виборчими об'єднаннями". У наслідок компромісу, виборчими об'єднаннями визнано не лише політичні партії, виборчі бльоки та громадські організації, а й національно-ку-

(Закінчення на стор. 3)

У Дейтоні розглядають проєкт конституції

Дейтон, Огайо. — Незважаючи на прохання американських офіційних чинників до кореспондентів засобів масової інформації поважати таємниці переговорів, у неділю, 5-го листопада, репортерам таки вдалось отримати копію начерку запропонованої Урядом президента Билла Клінтона конституції для того, щоб якось осягнути припинення конфлікту на Балканах.

У проєкті згаданого документу говориться про те, що будь-хто уповноважений голосувати має право кандидувати на місце у дев'ятичленній президентурі або 36-членному боснійському парляменті „з виїмком осіб, що є оскаржені чи визнані винними Міжнародним трибуналом для колишньої Югославії". Це очевидно дає можливість усунути від будь-яких офіційних урядів лідера боснійських сербів Радована Караджіча і військового командира генерала Ратка Младіча, яких цього року Міжнародний трибунал оскаржив у Воєнних злочинах. Крім того говориться і про те, що компетентні державні власті в Боснії та Герцеговині будуть вповні кооперувати з працею згаданого Міжнародного трибуналу, а це означало б можливість ув'язнення обидвох згаданих лідерів боснійських сербів. І саме ця точка є неабиякою проблемою для сербської делегації під проводом президента Сербії Слободана Мілошевіча.

У запропонованому начерку конституції одна за одною розглядаються поодинокі проблеми, але в загальному цей документ підкреслює також і те, як важко знайти розв'язку, намагаючись поділити країну на мусульмансько-хорватську федерацію та сербську республіку, кожна зі своїм військом.

Цей начерк пропонованої конституції передано всім трьом делегаціям до розгляду у четвер, 2-го листопада.

ПОЧАЛИСЯ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЗСА І ПІВДЕННОЮ КОРЕЄЮ

Сеуль, Південна Корея. — Сюди у середу, 1-го листопада, приїхав начальник об'єднаних штабів ЗСА генерал Джан Шалікашвілі, щоб взяти участь у переговорах про військове співробітництво ЗСА і Південної Кореї.

Того ж дня Дж. Шалікашвілі мав зустріч з начальником генерального штабу Кім Дон Чжіном і міністром оборони Лі Фанг Го.

У четвер до Сеулу прибув секретар департаменту оборони ЗСА Віллям Перрі.

Головною точкою переговорів є вимога Вашінгтону, щоб Південна Корея взяла на себе більші видатки на утримання в країні контингенту американської армії. Тепер у Південній Кореї знаходиться 37,000 американських вояків.

Іншою темою переговорів буде бажання Південної Кореї внести зміни в текст угоди 1966 року, яка визначає правний статус американських військ на південнокорейській землі. Сеуль вважає, що американські військовики безпідставно і практично майже у кожному випадку уникають кари за протиправні дії на південно-корейській території.

Сторони також обговорять питання про спільні маневри „Тім спіріт". Як відомо, останні два роки вони не відбувалися на догоду комуністичній Північній Кореї, яка пообіцяла за те припинити здійснення своєї ядерної програми.

Страйкують шахтарі

Донбас (Р. Р.). — Тут, згідно з повідомленням ЮТАР, страйкують 10 шахт. Шахтарі протестують проти затримки платні. Всього на 1-го листопада припинили відвантаження вугілля 18 шахт Донбасу.

Співголова Донецького робітничого страйкового комітету Михайло Крилов сказав, що 2-го листопада на нараді керівництва об'єднання „Донецьквугілля" з директорами шахт, директори намагалися замовчати страйк. На його думку, Міністерство Вугільної Промисловости також приховує факт припинення відвантаження вугілля з 1-го листопада.

Дивно поводиться також і відділ обласної державної адміністрації, котрий контролює вугільні підприємства. Цей відділ зфальшував дані про те, що виробниче об'єднання „Донецьквугілля" перевиконало плян 1-го листопада.

Міністри оборони країн СНД обговорювали питання безпеки

Москва (УНІАР). — Тут у четвер, 2-го листопада, відбулося засідання Ради міністрів оборони країн СНД, присвячене інтеграції збройних сил держав Співдружности. Українська делегація була присутня в ролі спостерігача, бо позаблоковий статус України не дозволяє їй брати участь у створенні системи колективної безпеки СНД. Делегацію України очолював командувач силами противоповітряної оборони (ППО) генерал-полковник Михайло Лопатін.

Учасники засідання розглянули біля 30 питань, що стосувалися військового і військово-технічного співробітництва. Переважна більшість документів торкалася організації та фінансового забезпечення миротворчих операцій на теренах СНД.

Міністри оборони підтримали ідею оборонного відомства Російської Федерації про необхідність надання допомоги Грузії, Киргизії і Таджикистанові для вдосконалення системи протиракетної оборони у цих державах, а Казахстанові, Вірменії та Узбекистанові —

(Закінчення на стор. 3)

Українські банки проходять міжнародну контролю

Київ. — Голова Асоціяції Українських Банків Олександер Сугоняко повідомив, що 10 українських банків на сьогодні готові пройти міжнародну контролю, що свідчить про високий рівень їх підготови.

Контролею українських банків займаються шість чужоземних фірм. Середня ціна контролі становить від 50,000 до 500,000 дол. Міжнародну контролю уже пройшли „Градобанк", „Ва-Банк", „Приватбанк", „Українбанк" та Банк „Аваль".

Українська армія далека від досконалости

Київ (Р. Р.). — Тут 3-го листопада газета „Київські Відомості" надрукувала матеріял про ситуацію в українській армії.

Матеріял редакції надав командуючий сухопутніми військами генерал-полковник Василь Собков. Він вважає, що ситуація в суспільстві впливає і на ситуацію в армії. Наприклад, за сім місяців 1995 року, згідно з інформацією Міністерства Внутрішніх Справ, у скоєнні злочинів брали участь 23,000 неповнолітніх. Пізніше ці підлітки будуть призвані до армії. Маючи певний злочинний досвід, вони застосовують його у службі. Багато призовників вийшли із нещасних родин, де батьки пиячать і вживають наркотики. Такі призовники схильні до втечі разом зі зброєю.

Трапляються в армії самогубства, нещасні випадки, крадежі тощо. Якщо у 1992 році в армії загинуло 313 військовослужбовців, то в 1995 за 10 місяців загинуло 300 осіб, з них 144 загинули в позаслужбовий час. Та із тих 144 — нещасних випадків 64, самогубств 20, розбили-ся на власному транспорті 24. Найбільше правопорушень трапляється в українських Військово-морських силах, де у 1994 році від служби ухилилося лише 23 особи, а в 1995 — 129. Безчинство щодо місцевого населення у 1994 році вчинили чотири моряки, а в 1995 році — 10. Зросло число самогубств, нестатутних відносин і крадіжок державного майна.

У Військово-повітряних силах ці показники, навпаки, зменшилися. Це пояснюють тим, що пристрасті навколо фльоти втягують моряків у політику та різні баталії. Крім того, нерозв'язано багато соціяльних проблем. Все це впливає на зниження дисципліни. Те ж саме спостерігалося і у летунських частинах, коли там ділили літаки, людей, летовища.

Велике число самогубств пояснюється ще й тим, що із покликаних до армія лише 24 відсотки за станом здоров'я придатні до служби. Решта слабі здоров'ям або наркомани чи належать до інших „груп ризику". Дві третини від загального числа призовників служать примусово, майже 20 відсотків з нинішніх військовослужбовців заявили, що взагалі не хочуть служити. В цьому проявляється недоскона-

В центрі міста виявлено таємну могилу

Київ (Р. Р.). — Тут 3-го листопада на території міської лікарні (Жовтневої), в районі Бесарабки будівельники виявили таємне поховання. Екскаватор зачерпнув землю, а підняв людські скелети. Рів біля 5-го хірургічного корпусу виявився заповнений рівно складеними скелетами на глибині 60 санти-метрів під асфальтом.

Біля масового поховання виявлено дивну піч, отвір в яку нагадує тунель. Будівництво зупинено. Перші десять останків взяли на експертизу.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

Адвоката Т. Леонову звільнено з-під варти

ОДЕСА. — Одеський обласний суд 18-го жовтня ухвалив рішення про звільнення з-під варти адвоката колишнього президента Акціонерного Споживчого Концерну „Бласко" Павла Кудюкіна — Тетяну Леонову. Санкцію на її арешт дала прокуратура Одеської области за кілька днів до слухання справи про поновлення П. Кудюкіна на пості. П'ять місяців центральний суд Одеси безпідставно зволікав з розглядом скарги захисників Леонової — Наталі Чебаненко і Леоніда Херсонського, хоча закон передбачає, що такі скарги мають розглядатися протягом трьох днів.

Музей Карпенка-Карого потребує ремонту

КИЇВ. — Постановою Кабінету Міністрів виділено 10 блн. карбованців на ремонт Літературного Музею Івана Карпенка-Карого. Реставрація музею і меморіяльного будинку здійснюється у зв'язку з підготовою до 150-річчя від дня народження драматурга. Гроші виділено з резервового фонду Кабінету Міністрів України.

Мадярщина співпрацює з Україною

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Амбасадор Мадярщини Лоранд Тот і генеральний консул Янош Немет відвідали Івано-Франківщину. Вони хочуть налагодити економічні контакти між обома державами. Сторони домовилися про створення спільних підприємств у легкій промисловості, будівництві та деревообробці.

І. Курас відвідав Хмельниччину

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. — В області побував віцепрем'єр-міністер Іван Курас. Разом з керівниками области він обговорив питання про залучення понад 800 млн. дол. інвестицій для спорудження санаторних комплексів на Збручанському родовищі мінеральної води, на зразок трускавецької „Нафтусі". До 2005 року пляннується побудувати санаторних комплексів на 5,000 місць.

Студенти вимагають безплатного проїзду

КИЇВ. — Тут 1-го листопада о год. 1-ій 30 хвилин по полудні студенти Київського і Політехнічного Університетів пікетували київську державну адміністрацію, вимагаючи безплатного проїзду у міському транспорті. Представники пікетувальників передали міській управі свої вимоги, а ті зауважили, що дозволу на пікетування не було. Міліція стежила за порядком, але все обійшлося без зіткнень.

Є. Марчук зустрівся з керівниками творчих спілок

Київ (Р. Р.). — Прем'єр-міністер України Євген Марчук відгукнувся на заклик української інтелігенції та скликав у Кабінеті Міністрів нараду, на яку запросив керівників усіх 12-ох творчих спілок України.

У зустрічі взяли участь представники Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, міністерств економіки, культури, фінансів, Фонду Державного Майна та Київської міської державної адміністрації.

Як уже інформовано, в недавно опублікованому маніфесті української інтелігенції проголошено, що 11-го листопада відбудеться з'їзд інтелігенції, делегати якого мають намір знайти шляхи для врятування української культури.

Під час зустрічі Є. Марчук продемонстрував розуміння проблем і скрут, які переживають творчі спілки і творчі люди, зазначивши, що Україні потрібна ідеоло-гія державности, яка консолідувала б суспільство, а не роз'єднувала його. Він запропонував конструктивну

Є. Марчук

програму дій щодо відродження української мови, культури, фінансової підтримки з боку держави та передачі необхідних приміщень у власність спілок.

Учасники зустрічі погодилися, що без чіткої державної лінії в цьому питанні зберегти національну культуру неможливо. Було багато нарікань на антиукраїнську діяльність Міністерства Культури. Новопризначений міністер культури і мистецтв Дмитро Остапенко поінформував про зміну пер воно у своїй праці більше уваги приділятимо мистцям-професіоналам.

Віцепрем'єр-міністер Іван Курас у своєму виступі заперечив, що справи творчих спілок такі кепські, сказавши, що видання української літератури становлять не три, а 43 відсотки. Такі дані він начебто отримав від книжкової палати. Хоча поліці в книгарнях і далі завалені російськомовними ви-даннями. А голова президентської служби з гуманітарної політики Василь Кремінь висловив невдоволення маніфестом української інтелігенції і вважає, що особи, які під ним підписалися, не мали на це уповноважень.

Є. Марчук закликав учасників зустрічі прислухатися до мистців і вирішити їхні проблеми, адже вони мають хист і здатність передбачати розвиток подій у суспільстві. Секретар ради національної безпеки при Президенті України Володимир Горбулін передав учасникам наради привітання від Леоніда Кучми, надіслане з літака, яким він летів з Пів-

В АМЕРИЦІ

ДУМКА ПРО МОЖЛИВІСТЬ кандидатури зі сторони республіканців ген. Коліна Повелла у президентських виборах 1996 року для президента Билла Клінтона та його штабу Білого Дому стає двосічним мечем —радости і марення. З одного боку він може стати приятелем демократів, якщо кандидатура К. Повелла поділить Республіканську партію. З іншого боку він справді може стати жахливим маренням, якщо республіканці одностайно підтримають його кандидатуру, тоді демократи не будуть мати великої можливости перемогти у виборах.

У СУБОТУ, 4-ГО ЛИСТОПАДА, конгресмен-демократ з Тексасу Ронадл Колмен повідомив, що не буде більше кандидувати на цей виборчий пост восьмий з черги раз.Він буде 11-им демократом і третім з Тексасу, які вирішили залишити Конгрес відколи республіканці перебрали там контролю. Р. Колмен, якому тепер 53 роки і є представником округи, що включає Ель Пасо, звинувачує республіканців у Конгресі, що вони проголосили війну „працюючим родинам, старшим громадянам-пенсіонерам, калікам, немічним, ветеранам і дітям".

ЗІ ЗБАЛЯНСОВАННЯМ ДЕРЖАВНОГО бюджету в засобах масової інформації дуже велику кількість часу присвячено таким знаним програмам як Медікер і Медікейд. Одначе малощо говориться про те, що цілий ряд змін додано до бюджетних пропозицій, які будуть виключно на користь тaким, як великі концерни видобуття нафтової ропи, власникам лещатарських ресортів, ресторанам і деяким копальням вугілля. Ці на перший погляд незамітні зміни є з другої скільк кости, що навіть ті, які на них голосують, не є дуже поін-

У СВІТІ

У ТОЙ ЧАС, ЯК УВЕСЬ цивілізований світ співчуває Ізраїлеві у зв'язку з убивством прем'єр-міністра країни Іцака Рабіна, Лібія та Ірак у своїх офіційних заявах висловили своє вдоволення з приводу смерти „сіоністського ворога". Лідер екстремістичної організації Гамас Мохаммед Загар не посоромився сказати в розмові з кореспондентом агентства Асошіейтед Пресс, що він „з радістю дізнався про кару над Рабіном", а новий провідник „Ісламського джігаду" Рамадан Шаллях в інтерв'ю для англійського агентства Ройтер назвав прем'єра І. Рабіна „терористом число один". Голова Палестинської визвольної організації Ясір Арафат, який минулого року поділив з прем'єром І. Рабіном Нобелівську нагороду миру, підкреслив, що від цього вбивства не виграють ні вороги, ні друзі жидівської держави. „Я пригнічений і вражений цим жахливим, жорстоким злочином проти одного з найсмілівших лідерів Ізраїля і одного з найщиріших миротворців",— сказав Я. Арафат.

ПОВІДОМЛЕННЯ
секретарям та новим членам УНСоюзу

Всі україномовні нові члени УНС, які набули грамоти у Департаменті Дорослих, від 1-го вересня 1995 р. отримують „Свободу" один місяць безплатно, щоб запізнати їх з нашою газетою та заохотити стати передплатниками. Англомовні члени отримують чотири безплатні числа "The Ukrainian Weekly".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Неіснуюче свято неіснуючої держави

7-8-го листопада населення України, як завжди, мало свято. Колись його відзначали бучно — з військовими парадами й урочистими зборами партійно-урядових еліт. Сьогодні тієї помпезности вже нема, бо нема вже й держави, яка виводила свою генеалогію з большевицького перевороту, нема нібито вже й партії, що провадила тим сумнозвісним переворотом, а згодом і тією, не менш сумнозвісною, державою.

Але свято є і всі його відзначають, навіть ті, котрі того не дуже хочуть, бо ж 7-8-го листопада лишаються й далі по всій Україні офіційними неробочими днями. "Невже, — патетично вигукують українські публіцисти, — наш народ має таку коротку пам'ять? Невже він забув і про Крути, і про Муравйова, і про СВУ, і про голодомор, і про ҐУЛаг, і про інші благодіяння большевицьких революціонерів? Невже його нічого не навчили ані 70 років рабства, ані, зрештою, п'ять років незалежности?"

Публіцисти, однак, помиляються. Народ не забув нічого і нічого не вибачив. Але, на жаль, цього народу не так багато, як здається нашим публіцистам. Більшість населення, що живе нині на українських теренах, ще не стала народом. Вона залишається етнічною масою, з якої чого тільки не ліпили, та так і не доліпили — ані народу "руського", ані "совєтського", — і та маса так і лишається досі на донаціональному, донаціоналістичному рівні, мовби законсервована десь у середньовіччі, в його совєтській, февдально-колгоспній модифікації.

Сьогодні, фактично, відбувається боротьба за цю масу. З одного боку, є український народ, є певна частка свідомого українства (і то не тільки в Галичині), яка намагається ту українську етнічну масу усвідомити й зробити народом. А з іншого боку, є імперська меншина, яка прагне законсервувати ту масу на до-національному, домодерному рівні. Бо ж населення, не сконсолідоване в політичну націю, а роздріблене на "тутешніх" — "нє русскіх і нє украінцев", а просто "кієвлян", "одєсситов", "донбасцев", — значно легше піддається всіляким маніпуляціям і улягає домінуванню імперської меншини. І вона домінує — систематично залякуючи "тутешніх" загрозою "українського націоналізму", "бандеровщини" і "петлюровщини", і всіляко гальмуючи перетво-рення етнічної маси в народ.

Вона знає, що український націоналізм — це справді смертельна загроза, — не для "тутешніх", звичайно, а для самих імперців, для їхнього багатосотлітнього панування в Україні. Вона знає, що так скоро, як населення стане народом, ні для якої імперської меншини не лишиться місця — з панівної вона змушена буде стати звичайною, однією з багатьох інших етнічних меншин в українській державі. Тож саме за це, за майбутнє української нації, й точиться нині боротьба в Україні. По суті, це громадянська війна, що, на щастя, є війною холодною, хоч подеколи — як це сталося 18-го липня на майдані коло Софії — вона здатна обертатись війною гарячою.

Святкування річниці большевицької революції, як і рішучі протести проти цього святкування, є лише частковим виявом тої війни. У Росії імперці не мусять святкувати річницю большевицького перевороту, бо їм цілком досить для власної леґітимности посилатися на Росію царську, а не большевицьку. В Україні імперська меншина не може собі цього дозволити, бо це б її занадто демаскувало і відштовхнуло від неї значну частину "тутешніх", які хоч бояться "націоналізму" українського, проте не дуже горнуться й до націоналізму російського. Совєтська імперія як сурогат російської є саме те, що їм треба: хай собі наївні "тутешні" і далі думають, що є якийсь третій шлях між українською нацією і російською, між українським і російським націоналізмами.

Чим закінчиться ця "холодна громадянська війна" — сказати важко. На боці одних — об'єктивні процеси історії, та й, зрештою, сам факт існування української держави. На боці других — могутня інерція тої ж таки історії і не менш могутня підтримка іншої, фундаментально антиукраїнської, держави. Покищо бачимо стан непевної рівноваги, в якій український народ ще не є досить сильним, щоб українізувати свою державу, а імперська меншина вже не є досить сильною, щоб ту державу остаточно деукраїнізувати. Сумнівно, однак, щоб така рівновага могла бути стійкою.

Михайло Шпонтак

ПИХА ВЕДЕ ДО ЗАНЕПАДУ

I

Двадцяте століття було свідком занепаду і розпаду кількох імперських потуг. Зорганізовані колоніяльні сили з почуттям національної пихи, зверхности і всемогучости вважали підкорені ними народи як об'єкт рабської робочої маси та матеріял росту „панівної нації" через насильну асиміляцію і експлуатацію своїх жертв — самі падали в пастку самозгубної експансивної політики грабіжництва. Масове гоніння підкорених із запереченням гідности і всіх прав людини викликали надмірний біль, спротив, самооборону та завзяту боротьбу за відвоювання свободи. В результаті, XX ст. принесло другу (1917-19) і третю (1989-91) весну народів. Поневолені народи остаточно збагнули, що тільки у власній незалежній і суверенній державі можна осягнути втрачені вольності і демократію. Одначе на світі є ще багато видатних людей, росіян і їх прихильників, які не хочуть погодитися з дійсністю і лишаються апологетами реставрації недавно розваленої російської колоніяльної надпотуги.

У статті Стівена Сестановіча (заступник голови Фундації Карнеґі з російських і евразійських справ) „Ризико від залишення Росії на самоті" („The Risks of Letting Russia Disengage", „Ню Йорк Таймс" з 25-го жовтня 1995 р.) автор шукає шляхів, як захистити надщерблену російську імперію для можливої реанімації імперії зла. Автор пише, що убогі результати останньої зустрічі президента Клінтона з президентом Борісом Єльцином підсилить скептиків обох країн, які настоюють, що час перестати вдавати партнерство двох держав. Збіґнєв Бжезінскі назвав Росію „недоречністю" (зайвою) і цей глумливий вислів став дещо популярним і в Державному департаменті. Подібно висловився і Анатолій Адамишин, російський амбасадор у Лондоні. Він повчав, що Росія повинна перестати позувати на велику потугу і погрожувати Заходові. Росія стала слабкою, щоб ЗСА могли її трактувати серйозно і краще встоятись одинцем.

Одначе, продовжує автор, уряди обох країн відкинули становище „залишення на самоті" і продовжують реторику партнерства. Російсько-американські стосунки є клясичним прикладом, як не треба будувати довготривалі взаємини співпраці двох великих потуг. Не можна спілкуватися на основі харитативної допомоги (вона замала) чи зі страху, мовляв, на що Москва здатна, якщо дві держави не договоряться. Раніше російські і американські дипломати надіялись на поліпшення стосунків через особливе „порозуміння" між НАТО і Росією. Але Москва відкинула все, що узаконювало б поширення Північно-Атлантійського оборонного пакту на схід, а американці побоюються російських претенсій Москви на сферу впливів у центрально-східній Европі. Ідея спільної дії російських і американських миротворців у Боснії, виглядає, застрягла.

(Закінчення буде)

Юрій Р. Рибак

ХУТРА У ВИРІ КОНТРОВЕРСІЇ

У нашому підсонні прийшов час, коли змінюється вигляд дерев, бо тратять свою романтику пожовклих листків, а на опустілих галузках очікують орнаментику зими... У цей час люди прощають теплі дні, а холодний струмінь повітря пригадує, що треба подбати про зимовий одяг... І одна з розв'язок — хутро, себто „тваринна шкіра з м'якою густою шерстю, яка покриває тулуб багатьох ссавців".

Доісторичні люди носили шкіри для тепла і охорони. Хутром вони накривалися, ходили по ньому як по дивані і вішали його на стіну. Як подає історія, ще 400 років до Христа в Атенах був уже відомий грецький ринок хутрами. У середньовіччі хутра стали предметом розкоші, бо тільки королі і вельможі могли собі дозволити на дороге горностаєве чи соболеве хутро. Жадоба прибутку з продажі хутра заохочувала досліджування території Північної Америки. У XVII сторіччі торгівля хутрами стала найкращою індустрією в Канаді. Тому не дивно, що впродовж триста років ця індустрія мала вплив на економіку теж у ЗСА. Та закінчилася „золота доба", бо торгівля значно змаліла, а з тим і кількість хутряних звірів. Причина була і в тому, що щораз більше землі заорювали піонери нового поселення. А коли у 1830-их роках европейські фабриканти капелюхів почали вживати шовк замість фелту (фільцу), ціна на боброве хутро значно впала.

Не забуваймо і про інший аспект торгівлі хутром, а саме політичного характеру у Північній Америці, що сприяло розвиткові британської і французької імперій. Тут аж проситься згадати про багато европейських торгівців і „траперів"-мисливців, які ловлять звірів пастками. Вони ж саме у диких незалюднених місцевостях основували торговельні пости. Довкруги тих постів розвивались селища, які, між іншим, дали початок таким американським містам як Дітройт, Ню Орлінс і Ст. Луїс і таким канадським як Едмонтон, Монтреаль, Квебек, Вінніпеґ.

Хутряна торгівля, на жаль, довела до зудару інтересів між Францією і Великобританією та викликала напруження між індіянськими племенами відносно доступу до европейських речей, які вимінювали за хутра. І хоч сама виміна сприяла приятельським відносинам між індіянами і торгівцями, то рівночасно кидала тінь ненависти на білих новопоселенців, які вирубували ліси. Це зменшувало кількість хутряних звірів, бо їх позбавлено можливости перебувати у природному довкіллі. Теж згадаймо, що торгівці хутром вплинули на визначення остаточного державного кордону між ЗСА і Канадою в околиці Великих озер.

Готове хутро, скажімо, те, що висить в оксамитному приміщенні модерного хутряного сальону і пишається своєю красою і кроєм, може тихцем скривати в собі довгі години передсмертних мук тварини, яка попалась у пастку і там загинула для комерційних цілей!.. Мисливська безоглядність і нездержимість жорстокости, що тривала віки, знищила дослівно не один звіринний рід, по якому залишилася радше згадка... Може і тому зрозуміємо, чому прийшло до реакції публічної опінії, що проявляється в організації руху проти хутряного одягу. Прихильники оборони і охорони звірят завважують, що не ознайомлені з дійсністю покупці не звертають уваги на те, що їхнє хутро може бути продуктом якраз брутальности і нелюдського трактування. На їхню думку, „не конче потрібно вбивати задля хутра, коли теплий одяг можна теж одержати з матеріялів без вбивства"... У загальному користуванні виявилось, що синтетичні хутра практично перевищують природні; їх не їдять молі, крізь них не протікає вода, вони менш коштовні і легші до направи, а головне, що теплі як природні. Це підтверджують експедиції до Південного бігу-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Романюк,
Україна

ВПЕВНЕНІ КРОКИ „БОЙКІВЩИНИ"

I

Натомлене серединночервневим днем, величезне червоне сонце торкнулося кичер і за хвилю-другу з гуркотом скотилося ними за враз потемносинілий обрій. Тої ж миті в зачарованому сонячним ґуркотом міжгір'ї, у долині швидкоплинної Лімниці, мов перехопивши естафету життя від Ярила, запалала врочиста ватра, знаменуючи завершення дводенних фестин „Бойківська Ватра-95".

...Своє відродження, друге диханя подібне свято бойківчан (і не тільки бойківчан) започаткувало в гірському містечку Турка на Львівщині та й от, в оті два дні, прогоміло щемною трембітою, рідною українською піснею, словом рідним, танком запальним, неповторним гумором народним, сценками з побуту, і злаcкавило погляд традиційною бойківською ношею.

У бойківсько-гуцульських переспівах біля палахкої ватри, що протуберанцями своїми хапалася перших зірок, змагалися всі бажаючі. Та перші скрипки грали з бойківської сторони відомий прикарпатський письменник Степан Пушик, а з боку гуцульського — не менш популярний в нашому краю та й за його межами історик, етнограф, літератор Петро Арсенич. Співали тут і про те, що „з того боку на сей бік летів голуб дикий; котре дівча не люблене — має гріх великий".

Співали, танцювали запально, веселилися люди. І на мить здалося, що навкіл одвічно-всеочищаючої карпатської ватри-охоронниці нашої від усього лихого плинуть у танці, в століття вкорінені, тіні предків невмирущого люду карпатського — тіні предків не забутих!

* * *

А першого дня господарі й гості фестин, з участю священиків українських греко-католицької та православної церков, при великому напливі народу, відкрили музей славного бойка, одного із засновників відомої „Руської трійці", Івана Вагилевича, у його рідному селі Ясень, що тут, в Рожнятівському районі на Івано-Франківщині. Відтак у районному центрі відбулася наукова конференція „Славні імена Рожнятівщини", конкурс на визнання Красуні, Чарівниці й Княгині Рожнятівщини. Прозвучало багато (давно, здавалося, забутих) народних пісень, оповідок, анекдотів; різно буяла веселка вишиванок. Не обійшлося, очевидно, й без метких „корчмарок" та театралізованих „легінів-опришків".

Принагідно зауважу, що того дня, як не дивно, ні „опришки", ні патентовані, як то кажуть, боми, ані інші учасники свята не перебрали міру в спожитті оковитої...

* * *

Через декілька після згаданої події днів, автор цих рядків, на запрошення керівництва Світового Науково-Культурологічного Товариства „Бойківщина", побував у його квартирі в Дрогобичі.

Товариство засноване в червні 1992 року. Ініціяторами цього стали Любомир Сікора, Ярослав Радевич-Винницький, Михайло Лев, отець декан Дрогобича Мирон Бендик, тодішній посадник міста Мирослав Ґлубіч, профспілковий діяч Юрій Мудрицький і працівниця Дрогобицького педагогічного інституту Наталія Яцків.

Зачалося товариство з товариства музейного в Самборі, яке було тоді скоріше вузькопрофільним, музейно-археологічним та охоплювало собою лише Самбірщину й Турківщину. Основним же завданням науково-культурологічного товариства „Бойківщина", як мені сказано, є науково обґрунтувати й забезпечити правильність наших державотворчих процесів. І тим більше актуальним це є тому, що в нас (насамперед на Закарпатті), серед українців на теренах Польщі, Словаччини, Мадярщини ведеться (більше того — фінансується) антиукраїнський, так званий русинський, рух. Та й каламутиться це більш ніж серйозно. Тут важливо, що хочемо того, чи ні, але світ підтримує, так би мовити, реґулювання культури. Бо велика батьківщина складається з батьківщин маленьких, і тому й любов до великого пролягає через маленьке: через оту маленьку батьківщину кожного з нас.

Початки „Бойківщини" були непростими і нелегкими. Люди в цю пору закрутилися у вирі політичної гарячки. Відомо також, що не привчені до серйозної праці люди й працювати воліють мало. Більшість з дорослого населення краю й нині ще нездужають так званою хворобою большевизму, головною ознакою якої є: про все говорити-базікати та якомога менше щось конкретного робити. Себто, в нас виробився за довгі роки комунорежиму стійкий стереотип українського совєтського громадянина.

Як підкреслив у розмові зі мною нинішній голова товариства Любомир Сікора, який свого часу очолював справу відродження українського Товариства „Просвіта" на Дрогобиччині та був членом Головної ради крайової „Просвіти", робота в той час, передовсім, зводилася до мітинґового популізму.

Представники двох поколінь переважно виявляються несумісними між собою, як несумісними є групи крови. Старші полюбляють давати менторські рекомендації, а молодь, звичайно ж, протестує проти повчань для повчань. Так воно мається, і нікуди від цього не дітися... Саме й гурт, що зібрався навколо ініціяторів утворення „Бойківщини", запротестував проти мужів-теоретиків, об'єднавшись у товариство людей працюючих.

(Продовження буде)

Василь Маркусь

Для добра української нації

(Десять років від смерти В. Кубійовича)

Св. п. В. Кубійович

2-го листопада цього року минуло десять років, відколи не стало серед нас провідного вченого, організатора наукового життя та суспільного ментора, людини, яка повчала, як еміґрація-діяспора повинна працювати і жити для своєї батьківщини й сама це здійснювала своєю плідною працею та практикою всього свого життя. Це — професор Володимир Кубійович, визначний географ, співтворець відновленого НТШ в діяспорі, головний редактор Енциклопедій Українознавства, з яких 17 томів вийшло під його безпосереднім керівництвом. Ще багато інших функцій і посад можна приписати Кубійовичеві: провідник Українського Центрального Комітету в 1940–44 рр., довголітній голова Европейського відділу НТШ, директор Історично-Філософічної секції та ін. В 1950–85 рр. ім'я Кубійовича ототожнювалося не лише з НТШ й Енциклопедією, але також з науковим осередком в Европі — Сарселем біля Парижу.

Сотні, а то й тисячі наших людей, яким пощастило відвідати цей осередок за чотири десятиліття його існування, пригадують скромну постать, активні жести й ділову мову керівника цієї установи, яка знаменувала собою українську науку й інтелектуальний доробок нашої діяспори. Багато років ми були призвичаєні до формули: скажи Сарсель, ти думаєш про Кубійовича, скажи Кубійович, на думку приходить Сарсель.

Від його смерти минуло десять років. В НТШ до слова прийшла чергова ґенерація, але установа існує, продовжує свою працю, навіть відновила її в місті свого виникнення і довгих років плідної дії — у Львові. (Про це Кубійович міг тільки мріяти). Енциклопедія також продовжує свою працю, хоча в змінених формах та з новими людьми. Видано без Кубійовича три наступні англомовні томи гаслової ЕУ в Торонто, появився одинадцятий том (доповнення і поправки) української ЕУ в Сарселі, постала редакція „Енциклопедії української діяспори" в Чикаґо й Києві і невдовзі вийде з друку австралійський том цієї енциклопедії. Може не все так сталося, як хотів Кубійович, але його справа продовжується, бажалось би, аби продовжувалося і його добре ім'я та етос праці, яким жив Кубійович.

Саме годиться сказати кілька слів про ці етичні вартості покійного, бо вони найбільше причинилися до його наукової спадщини. Високо оцінюючи ідеали й вартості науки як такої, Кубійович постійно підкреслював, що наука має функційне завдання — служити суспільству, а в нашому випадку — добру й інтересам української нації. В цьому, мабуть, не було контроверсії в українській громаді, яка, однак, не мала спільної думки щодо розуміння цього інтересу. Кубійович своєю працею доводив, що між чисто науковими критеріями та добром України немає ані моральних, ані філософських (що таке об'єктивна правда?!) суперечностей. Але він виразно відмежовувався від пропаґандивного розуміння науки і такою не займався. Це не завжди і не всі в українському суспільстві готові були зрозуміти. Звідси не раз виникали непорозуміння та безпідставні претенсії до нього. Кубійович закликав до відмежування науки, в тому числі й українознавчої, від злободенної політики, а вже поготів від партійної.

Працю на науковому полі він уважав патріотичним обов'язком, громадянською чеснотою. Тому так мало уваги звертав на потреби особистої кар'єри. Жив скромно, аж за скромно, майже як аскет, а свою спадщину із заслужених наукових гонорарів залишив для української науки. Водночас сам не любив наукових опортуністів та кар'єристів. До людей праці і безкорисливих співробітників ставився з пошаною і вдячністю. Цінив льояльність і обопільність своїх співробітників. Це не означало, що в окремих і дрібних випадках він не мав непорозумінь, а навіть конфліктів з людьми, в тому числі і співробітниками. Проте все це було дрібним у порівнянні з повною оцінкою Кубійовича як людини, співробітника і шефа. Люди, що з ним працювали довше і ближче, у кінцевому підсумку, зберігають про нього найкращу пам'ять і дають його особі найвищу оцінку. Він готов був жертвувати деякими особистими вподобаннями чи опінією про себе заради суспільного добра.

Кубійович був вимогливим до себе, але мав також вимоги і претенсії до інших, зокрема до тих, хто собі присвоював певні привілеї та дбав про суспільне визнання. Без тієї чесноти наполегливости, обов'язку, солідности в праці й наукових вислідах він був би ніколи не доконав того, що він зробив і яку спадщину нам залишив.

Хочеться згадати ще одну рідкісну прикмету характеру й особистости В. Кубійовича. У своїх плянах і праці він ніколи не заломлювався. Серед найбільших труднощів, людських і матеріяльних, він умів знаходити вихід. Дехто любив казати, що Кубійович мав щастя як до людей, так і до обставин. Можливо, що так, але без його особистих прикмет і твердої волі саме щастя було б йому не сприяло осягнути все те, чого він досягнув.

Немає сумніву, що свої особисті та організовані успіхи Кубуйович і всі ми завдячуємо не лише йому самому, але і його співробітникам, яких він зумів приєднати, культивувати їх приязнь та доцінювати співпрацю. Навіть якщо іноді окремі люди могли мати до нього жалі за таку чи іншу його реакцію, коли оцінюємо цілу людину, Кубійович дістає найвищу марку.

І ще одне варто тут згадати. Кубійович мав відвагу братися за важкі й рисковні проєкти. Це роблять тільки люди з візією, з великою відвагою і відповідальністю. Особисто не знаю людини в діяспорі в 1940–50-их роках, що була б готовою взятися за колосальний проєкт Енциклопедії Українознавства, який поступово і прагматично Кубуйович реалізував і який став проєктом всенародного значення. Мало того, що він для себе обирав такий шлях, але зумів до цього приєднати однодумців, приятелів, ентузіястів і чорноробочих. Люди вірили йому, готові були допомогти, не очікуючи нагороди, бо бачили на прикладі самого Кубійовича, що все це переконливе і таке, що заслуговує на підтримку і наслідування самого проєктодавця.

Такими думками зустрічаємо десяту річницю відходу у вічність цієї рідкісної, високовартісної людини, вченого, громадянина і патріота, кого не повинні забувати сучасні і майбутні покоління.

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, 5-ГО листопада, пропав безвісти 28-річний американський журналіст, кореспондент газети „Крищен Саєнс Монітор" Дейвид Роді, коли у своєму авті він заїхав на контрольовану сербами територію поблизу Сараєва. Відомо, що у серпні цього року згадана газета вмістила статтю Д. Роді, в якій він розповів про масові вбивства мусулман сербами в околицях Сребрениці. Тепер журналіст хотів ще докладніше довідатися про ту подію. Представник ООН у Загребі, хорватській столиці, Крис Ганнес сказав, що „Роді перебуває в руках сербів. Оскільки вони самі визнали факт затримання, то повинні усвідомлювати свою відповідальність за його долю". Державний секретар ЗСА Воррен Кристофер висловив занепокоєння долею Д. Роді під час переговорів з лідерми ворогуючих у Боснії сторін, які цими днями відбуваються у Дейтоні, Огайо.

Про Трускавець

Після того, як у „Свободі" (газети з 17, 18, 19 та 20-го жовтня ц. р.) була надрукована стаття „Володимир Козявкін — лікар від Бога" до мене, як її автора, стали надходити листи від читачів, в яких містяться різні питання щодо лікування дітей та дорослих у Трускавецькому регабілітаційному центрі „Еліта". Не маючи змоги особисто всім відповісти, хотів би порадити читачам, яких зацікавила вищезгадана публікація, що на всі їх питання вони можуть одержати вичерпні відповіді в особистого представника лікаря В. Козявкіна в Америці Олени Філіпчук, яка мешкає у Чикаго, число телефону (708) 635-6424. — **Анатолій Гороховський.**

Про видання творів
А. Рудницького

У зв'язку з прем'єрою опери Антона Рудницького „Анна Ярославна", що відбудеться в Києві 16-го грудня ц. р., фонд видання його творів у Філядельфії передав 360 дол. до Оперного театру в Києві на руки генерального директора і художника А. Мокренка для матеріяльної допомоги в постановці опери.

Ці 360 дол. — це гроші, які вплинули з продажу 14 примірників „Послання" вже після проголошення Видавничим комітетом фінансового звіту в „Свободі" в 1988 року і ліквідації комітету.

„Послання" було також дароване композиторам, виконавцям і дириґентам з України, які у Філядельфії гостинно виступали. Решту „Послання" комітет приділив для НТШ в Ню Йорку, Філядельфії і у Львові. Всіх було дивовано 250 примірників. Усі списки проданих і подарованих зберігаються у нашому колишньому Видавничому комітеті.

За видавничий комітет:
Ірина Райнер,
Орися Ільницька

Міністри...

(Закінчення зі стор. 1)

для створення систем противоповітряної оборони. Висловлену міністром оборони РФ Павлом Грачовим ініціятиву щодо створення єдиної системи противоповітряної оборони у межах СНД учасники засідання не підтримали.

М. Лопатін сказав, що відновлюючи систему ППО колишнього СССР немає сенсу. За його словами, Україна погодилася б увійти до загальноевропейської системи ППО, якби така існувала.

Учасники ради міністрів оборони не підтримали також пропозицію Росії щодо створення єдиного військового штабу збройних сил країн СНД. З різкою критикою такої ідеї виступила білоруська делеґація.

Рада міністрів оборони взялася забезпечити соціяльні і правні ґарантії військовослужбовцям та особам, звільненим у резерву із збройних сил країн СНД.

Міністер оборони РФ назвав також „конструктивною і важливою" внесену українською делеґацією пропозицію про відновлення зв'язків між науковими та навчальними військовими закладами країн СНД. Проте питання про інформаційну інтеґрацію, створення єдиних систем супутникового зв'язку і контролі над збройними силами Україна, як і низка інших делеґацій не підтримала.

Питання ядерного роззброєння, нерозповсюдження зброї масового знищення, ракет і ракетних технологій, скорочення звичайних озброєнь міністри оборони розглядали за зачиненими дверима.

Члени української делеґації були здивовані тим, що керівник Ради міністрів оборони П. Грачов не вказав на особливий статус делеґації МО України як спостерігача.

Міністер оборони України В. Шмаров прибув до Москви увечері 2-го листопада у складі української делеґації, очолюваної прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, і участи у засіданні Ради міністрів оборони СНД не брав.

ПОДІЇ

ВШАНУВАННЯ ГЕРОЇВ

Ню Йорк. — Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Ню Йорку, Відділ УККА влаштовує відзначення 65-ої річниці харківського процесу та 60-ої річниці Розстріляного відродження. Вшанування відбудеться 19-го листопада о год. 2-ій після полудня в залі УНДому, 142 Друга аве. в Ню Йорку. Виступлять: проф. Іван Самійленко, д-р Ігор Мірчук, мґр Микола Француженко, Вірляна Ткач та Лідія Крушельницька.

ВИСТАВКА Б. БОЖЕМСЬКОГО У ВОРРЕН

Воррен, Миш. — Тут в галерії ЕКО, 26795 Раян ровд, від 3-го до 30-го листопада проходить виставка графіки Богдана Божемського. Виставка відкрита від понеділка до п'ятниці від 11-ої год. ранку до 5-ої вечора, в суботу і неділю від 11-ої ранку до 3-ої після полудня, в середу — зачинена. Телефон для інформацій (810) 755-3535.

ПОМЕРЛА М. БОГАЧ

Мейплевуд, Н.Дж. — Тут у понеділок, 6-го листопада, перебуваючи на відвідинах у сестер Євгенії Ратич і Люби Лапичак-Лесько, несподівано померла Мирослава з Мосорів Богач, проживши 78 років. Залишила в глибокому смутку сина Андрія. Похоронні відправи і похорон заплянововано зі заведення Литвин і Литвин на український православний цвинтар св. Андрія Первозваного С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В Криму...

(Закінчення зі стор. 1)

льтурні громади, конференції, збори і з'їзди громадян, — на чому особливо наполягали представники "Курултаю".

Обидві поправки самі по собі не забезпечують ані справжньої рівности мов, ані справедливої репрезентації кримських татар та інших меншин у парляменті, проте дають їм певні шанси для дальшого відстоювання своїх прав перед шовіністичною російськомовною більшістю. Невідомо, однак, чи ці компромісові поправки будуть ухвалені Верховною Радою Криму, котра збереться на свої засідання через тиждень.

Організаційні наради Дітройтської Округи

Організаційні збори Дітройтської Округи УНС відбулися 1-го жовтня ц. р. Цьогорічні збори були призначені виключно для вишколу секретарів та їх заступників. В програмі нарад — перегляд союзових забезпеченевих продуктів та підходу до продажу забезпечення. Дітройтські наради переводила мґр Уляна Дячук, предсідник УНСоюзу. На фото вгорі (зліва, сидять): Я. Базюк, касир Округи; Р. Куропась, радний УНС і секретар Відділу 20-го; У. Дячук, предсідник УНС; д-р А. Слюсарчук, секретар 174-го Відділу; д-р О. Серафин, радний УНС і голова Округи; (стоять, зліва): секретарі і їх заступники: Л. Лаврин (175), І. Прийма (292), О. Марущак (82), Г. Корбяк (146), І. Корбяк (146), З. Слюсарчук (174), С. Марзотто (341), А. Петришин (341) і П. Залуга (183).

Українська громада Філядельфії
зустрілась з мейором міста

Представники української громади Філядельфії мали приємну нагоду зустрітися з мейором міста Едом Ранделлом.

Організатор зустрічі мґр Уляна Мазуркевич привітала посадника міста і подякувала йому за самовіддану працю, за його врятування міста від занепаду. Вона сказала, що мешканці міста є горді бути його жителями і працювати для його добробуту.

Еден Рендел став посадником Філядельфії в 1990 році. Місто мало великі економічні проблеми і грозило банкрутство, великі борги. Для врятування міста Е. Ренделл приклав все своє уміння і знання і тому став дуже популярним.

Українська делеґація у мейора Е. Ренделла.

Членами делеґації були: Михайло Нич, Осип Рожка, Борис Захарчук, Юрій Іхтіярів, Євгенія Воловець, Андрій Міхняк, Наталя Луганко і Уляна Мазуркевич.

Оксана Мазепа

ХУТРА...

(Закінчення зі стор. 2)

на і на гору Еверест. Для лещатарського спорту, а також всякої активности на вільному повітрі, синтетичний одяг витримує навіть дуже низьку температуру.

Торгівці хутрами висувають один корисний для себе арґумент, а саме, що у нашій сучасності існує повна свідомість економічного використання енергії. І ось природні хутра походять з „поневолених ресурсів", в той час як синтетичні хутра більш шкідливі для довкілля, бо їх роблять з нафти, що є „ресурсом, який не відновлюється".

На основі досліджень, які свого часу провів Ґреґорі Сміттс (наукова дослідна лябораторія при компанії Форда) прийшов до висновку, що отримання і вибір природного хутра зуживає більше енергії, ніж синтетичного. На це вказують деякі числа. Ось готове хутро, яке походить із ловлі на пастку, зуживає в чотири рази більше енергії, ніж синтетичне, а годоване на хутряній фармі потребує аж у 66 разів більше енергії!.. З цього дається вирахувати, що синтетичне хутро є кращим закупом, бо менше коштує і заразом сприяє консервації наших земських ресурсів.

Відрадним стало вияснення членів хутряної індустрії, що ловлення на пастку — це плянова частина контролі кількости диких звірят, а не експлуатація. Теж державні програми контролюють ловлю пасткою у Канаді і ЗСА, за винятком Гаваїв, де кількість хутряних звірят не має комерційного значення. Зі свого боку індустрія хутер створила групу людей, що слідкують за практикою і станом правильного ведення американських хутряних фарм. І як би не було, майбутність хутра як одягу остаточно вирішить... покупець.

З болем сповіщаємо, що 4-го листопада 1995 р. на 93-му році життя упокоїлася в Бозі дитяча письменниця

бл. п.
КАТЕРИНА ПОПІВ- ПЕРЕЛІСНА

Похорон відбудеться 7-го листопада 1995 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Приятелька
Віра Бондаренко

Ділимося сумною вісткою з фаміліянтами, всією пластовою родиною і приятелями, що в понеділок 6-го листопада 1995 р. відійшов на Вічну Ватру, на 52-му році життя

бл. п.
пл. сен. праці
ВОЛОДИМИР ГРУШКЕВИЧ
Архидідько „Дулька", ч.р. 229

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в четвер 9-го листопада в Дітройті, Миш.

Ґорем опечаленій родині покійного висловлюємо наше глибоке співчуття

3-ій Кур, УСП і УПС „ЛІСОВІ ЧОРТИ"

Великий концерт мистецьких сил з України

Не раз приїжджали до нас ансамблі з України — різного художнього рівня. Зворушували вони нас саме тим, що вони — із нашої незабутньої і єдиної Батьківщини — України, і ми були їм вдячні за те.

Цим разом чекало нас велике переживання. Це вперше прибув державний ансамбль пісні і танцю Міністерства Внутрішніх Справ України. Виконавці його в більшості військовики з фаховим мистецьким вишколом. Була це духова оркесра, чоловічий хор і балетна грпа з юнаків і дівчат, що вивила в своєму виконанню досконалу професійну підготову. Число учасників ансамблю — 70 осіб. В оркестрі відчувалась впевненість дириґента у володінні батутою, порухи якої, здавалось, моделювали вироблені голови співаків і звуки оркестральних інструментів у зрівноважену тонально прекрасну цілість.

По-мистецьки виконаний памфлет-інформація подає коротку історію ґенези цього унікального ансамблю: створено його 22 червня 1992 р. в Києві. Душею його заснування був генерал-майор Олексій Григоренко, що не зміг встоятись перед принадою творити щось довершене в царині мистецтва. Керівником ансамблю став підполковник Микола Друзенко, а художнє керівництво взяв на себе підполковник Роман Черепаха, що згуртував однодумців — дириґента оркестри Василя Антонова, концертмайстра Валерія Каганова та хореографа і балетмайстра Миколу Хряпина. Хормайстер Григорій Верета був творцем оригінального стилю поліфонічного виконання, що поєднувало семантику слова пісні з притаманною їй мелодикою, що єдине спроможне передати правду й глибину творчого матеріялу. Це дало змогу виявити силу і художню правду в звучанні творів клясиків — Миколи Лисенка, Дмитра Бортнянського, яким захоплювався ще Т. Шевченко: „... ударили з Бортнянського!..“ Вивчали творчість Семена Гулака-Артемовського, Глинки (з роду українця), а там Ґуно, Баха й інших корифеїв у світі вокалу й інструментальної музики.

З такою настановою приступили наші мистці України до свого дебюту в 1992-93 роках. Тепер це вже група творчих умільців, які відкривають перед слухачами подекуди притьмарену роками духовість, збережену в українській пісні; це група тих умільців, які чарують глядача своєю ґрацією, майстерно виконаною вигадливістю притаманних українському танцеві хореографічних фіґур, типових кроків танцю. Це вони спромоглись відкрити світові нашу національну неповторність.

Окрім цього згустку вражень, треба б хоча коротко передати саму селекцію для програми вечора в Філядельфії; чим обдарували нас мистці? У першії частині — після поетичного апелю з України до нас — на чужині — прозвучали улюблені нам давні пісні на тлі оркестри: „Живи, Україно“ М. Гайворонського, „Засяло сонце золоте“ І. Недільського, любі нам стрілецькі пісні в опрацюванні Г. Верети: „Ой, на горі, на Маківці“ та „Гей, там на горі січ іде“ з солістами Ф. Мельниченком і В. Маркуловом. Дуже оригінальна була вокально-хореографічна композиція „Сини України“ — із різних історичних діб. Слідувала усім знана, а вічно нова пісня „Стоїть явір над водою“, в якій передано народний ліризм, із солістами О. Дудкою. Далі — інструментальна п'єса (твір) „Ватра“ В. Матвійчука. Прозвучала народна пісня „Ой, там при долині“ в інструментації П. Потапенка. Авдиторія з радістю прийняла кантату П. Ніщинського „Закувала та сива зозуля“. Оригінально й дотепно вистилізовано подачу давньої козацької пісні-романсу „Їхав козак за Дунай“ з солістами С. Савчуком і Б. Криворучком. Закінчено першу частину прекрасною вокально-хореографічною композицією „Запорожці“, в якій бриніло неприминальне, а часом і невловне, бо наче ірраціональне, козацьке завзяття, що триває в віках.

В другу частину концерту увійшло велике розмаїття тематики: молитовно - від піяно через духове крещендо до апегею форте прозвучала незабутня пісня-моління Д. Бортнянського „Під твою милість“, що передало немов сам омофор Богородиці, принесений мистцями з України, яка ось уже тисячоліття величає її Матір'ю нашого краю... Слідувала пісня В. Антонова „Свята земля“, з солістом О. Кулешовим. Неначе для відпруження й відродження мрій романтики прозвучала наша прекрасна баркароля „Човен хитається“, випрацьована у хорал кохання із ритмікою передачі. Немов продовжуючи настрій баркаролі, проспівав хор народний романс „Про дівчиноньку“ з солістом А. Гайдаренком, після чого виконано танцювальну мініятюру „Ой вийди, вийди“. Після двох шпарко виконаних стрілецьких пісень „Козацька“ й „Ой ви, стрільці січовії“ з солістами Є. Кравчуком і Б. Криворучком, виконано ще одну дотепну танцювальну мініятюру „Якби мені не таночки“. Далі проспівано народні пісні з індивідуальним майстерним опрацюванням: „Ой у полі верба“, „Сусідка“ з солістом О. Кулешовим та „Циганочка“ — із жартівливим динамізмом.

Слідувала вокально-хореографічна композиція „Гопак“, що був апогеєм динаміки й майстерности танцю — юнаки, здавалось, пролітали в повітрі. Кіцевою піснею була „Хай цвіте калина“ Б. Вінграновського із нотками щемливої ностальгії. На кінець проспівав хор ще многоліттво для слухачів. Завершено концерт національним гимном „Ще не вмерла Україна“ — на тлі оркестри.

Вдячність слухачів висловив Ігор Кушнір, голова хору „Прометей“, що був господарем вечора. А те, чого не сказав голова „Прометею“, висловили квіти, що їх презентувала жіноча рука з милою усмішкою вдячности від усіх нас у залі.

Влаштував цей небувалий концерт Громадський комітет; господар — чоловічий хор „Прометей“ з головою хору І. Кушніреm; УАКРада, Метропольітальний Віділ Філядельфія, голова інж. Михайло Нич, який вложив найбільше праці в організуванні й розголосі концерту, УККА (голова Відділу у Філядельфії Михайло Ковальчин). На гостинній оселі УСО „Тризуб“ приміщено дорогих гостей при допомозі дотації ЗУАДК. Співорганізатором була Українсько-Американська Асоціяція Українських Поліціянтів. Координатором виступу були Ігор Раковський та Володимир Луців — імпресаріо.

Організатори висловлювали бажання, щоб ансамбль робив виступи також у східних, південних і північних районах України, щоб донести до всіх просторів України рідний творчий дух.

Н.П.